

NAŠE VOJENSKÉ VĚCI V CIZÍ LITERATUŘE

Redakce V. R. vyhýbala se úmyslně až dosud uveřejňovati soustavně různé články a zprávy o našich vojenských věcech a o činnosti našeho ústavu, které přinášejí dosti často odborné vojenské cizí revue a časopisy. Činila to ze snahy, aby bylo ušetřeno místo podle jejího mínění pro práce naléhavější, kterého není pro množství docházejícího materiálu nikdy nazbyt. I obava — snad nemístná — před možnou výtkou, že přinášíme věci o své činnosti, udržovala redakci stále v tomto přesvědčení.

Poslední dobou byli jsme však donuceni samými čtenáři VR své stanovisko v této věci změnit a odhodlati se k otevření této nové zajímavé stati. Byli jsme totiž často upozorňováni, že je netoliko pro naše důstojnictvo důležité znáti z různých důvodů mínění sousedů o naší armádě, ale i nutno pro naši veřejnost, aby stále měla jakési měřítko mnohdy ještě nesprávného názírání na naše věci vojenské.

Těchto několik slov budiž úvodem k této zajímavé rubrice.

—t:

Cizí posudek o čs. obrněných automobilech.

V letošním červencovém čísle severoamerického časopisu „Infantry Journal“ uveřejnil známý rakouský odborník dr. Fritz Heigl článek „Několik myšlenek o moderních obrněných vozech“. Jako příklady moderních obrněných vozů uvádí „Sonderwagen“ německé policie a československé vozy Škodovy.

Dr. Heigl považuje za nejlepší dnes existující obrněné automobily československé vozy Škodovy z r. 1922 (Pa I), 1923 (Pa II) a 1926 (Pa III). Tyto vozy mají snad vážné nedostatky v detailu pancíře, ale jejich spodek (chassis) a vnější tvar jsou vynikající. Čtyřkolová jízda umožnila vynálezci učiniti trup úplně souměrným, rozdělití tíži co nejvýhodněji pro přechod slabých mostů a ukrytí uložení stroje. Při pohledu zvenčí nelze u Pa II rozeznati před od zádi. Pa I je vyzbrojen dvěma děly v pohyblivé vížce. Pa II má čtyři děla umístěná v kulovitých výklencích rohů, ač, správně říkajíc, nejsou na voze vlastně ani rohy ani hrany. Pa II je dnes z tří typů nejznámější. Spodek jest uspořádán prakticky souměrně, kromě stroje, který jest umístěn vpředu. Motor poháněn přímým vedením převod, z něhož kardanové hřídele ženou osy kol. Radiátor je vzadu.

Uprava řízení je poněkud složitá. Každý řidič má vlastní volant, páku na přeměnu pohonu, brzdy a pedály. K řízení může býti použito stejně kol předních jako zadních; vždy však, jde-li vůz vzad, musí býti přední kola uzavřena ve spojení se spodkem a opačně. To obstará zvláštní pákou řidič, který není právě v činnosti. Technické nevýhody oboustranného řízení, ač značné, jsou vyváženy taktickými přednostmi. Na rozdíl od německého vozu může u československého vozu zadní řidič kdykoli přesně poznati postavení svého vozu; může obrátiti zadní kola, aby se vyhnul překážce při couvání; a může snáze provéstí náhlý odjezd, když palba skrytého protitankového děla nutí k okamžitému ústupu.

Oba zmíněné vozy, československý i německý, jsou zvlášť upraveny a přilís nakladné; proto nejsou vhodné pro hromadnou výrobu ve válce. To Čechoslováci vědí a konají pokusy s obrněnými vozy, postavenými na podvozku šestikolovém.

Uvažuje o různých způsobech řešení tohoto problému, uvádí autor, že československé Kopřivnické závody, jejichž vedoucím inženýrem je Rakušan, vyrobily šestikolový traktor, u něhož jedou všechna kola. Dále pak poukazuje na francouzský datil traktor, řízený současně všemi čtyřmi koly, který odstranil některé nesnáze vyskytující se u vozů Škodových.

Ve vědeckém zpracování otázky obrněných automobilů dosáhli Čechoslováci podle dr. Heigla pozoruhodných výsledků. Stroj Pa II jest vynikajícím příkladem jejich technické zdatnosti; celý povrch jeho je zaokrouhlen. Než tyto oblé tvary jsou nejen příliš nákladné, ale i výroba jich je velmi obtížná. Také výměna desek poškozených nepřátelskou palbou je nákladná a nesnadná. Zaokrouhlený povrch však není nezbytný k dosažení žádoucího účelu. V roce 1925-26 pokoušely se Škodovy závody rozřešiti tento problém tím způsobem, že oblé desky byly nahrazeny čtverými deskami tvarů trojúhelníku nebo kosočtverce, takže se povrch skládal z mnohých ploch jako broušený diamant. Avšak i toto řešení je nedokonalé a výměna poškozených částí není snadnější než dříve. Konstruktor musí se snažiti, aby dosáhl kosých stěn s malým počtem desek a zajistil tak nejen ochranu, ale i co největší jednoduchost výroby a spojování.

V dalším článku „Poznámky o obručeích obrněných automobilů“, uveřejněném v říjnovém čísle téhož časopisu, kde připouští možnost, že „famous Czechoslovakian Skoda armored cars“ mohou dosáhnouti Vídně za hodinu, zmiňuje se dr. Heigl o proslulých (famous) československých balonových obručeích zvláštního druhu, jichž se používá u výborných obrněných automobilů Škodových. Podáv povrchní popis jich uvádí dr. Heigl, že Čechoslováci udržují konstrukci této obruče v tajnosti a pro výcvik s obrněnými vozy užívají obyčejných, v obchodu se vyskytujících balonových obručeích.

VI.:

Styky ruské vojenské emigrace s Vědeckým ústavem vojenským.

Ve zprávách o vědecké činnosti ruské vojenské emigrace píše v 2. čísle „Vjestniku vojennych znanij“ plukovník býv. ruského generálního štábu Dobrynin článek „Russkaja vojennaja mysl v Českoslovakiji“, v němž uvádí poměry ruských vojenských vědeckých pracovníků a jejich činnost v naší republice.

V Československu nemá ruská emigrace přísně vojenských organisací. Úředně povoleno je jen „Sdružení gallipolských bojovníků“ a „Svaz ruských invalidů“, jediné to organisace vojenského charakteru. Značně později vznikl při ruské lidové universitě v Praze „Kroužek pro studium světové války“, který řídí býv. profesor ruské vojenské akademie generálmajor rus. gšt. A. A. Inostrancev a který zahajuje již 3. rok své pravidelné činnosti.

Loňského roku navázal „Kroužek“ styky čistě vědeckého rázu s VUV., který od svého vzniku r. 1920 čítal mezi svými řádnými členy i řadu ruských důstojníků, kteří v ústavě požívají stejných práv jako důstojníci čs. armády.

Velikou zásluhou Vědeckého ústavu vojenského jest, že věnuje značný zájem všem ruským záležitostem. S velikou pozorností sleduje veškerou ruskou vojenskou literaturu a ruským členům ústavu poskytuje možnost uveřejňovati své vědecké práce v revui „Vojenské rozhledy“. Pisatel článku plk. gšt. Dobrynin je stálým spolupracovníkem této revue od jejího založení, vede v ní pravidelně oddíl ruské vojenské bibliografie a uveřejňuje v ní i jiné své práce. Kromě něho přispěli do Vojenských rozhledů svými literárními pracemi: gen. Inostrancev, gen. Rjabikov, plk. dělostř. Šajtanov a j.

Zájem Vědeckého ústavu vojenského o ruský „Kroužek“ projevil se tohoto roku i tím, že mu byla poskytnuta ústavem materiální pomoc, aby mohl zaplatiti přednášejícím za jejich práci, kteroužto podporu přijal „Kroužek“ s nemalou vděčností, neboť tak mohli býti odměněni lektori přednášek, kreslič i neúnavný sekretář „Kroužku“ plk. N. A. Bigajev.

Druhá velká pomoc VUV. jeví se v tom, že dává k dispozici svým ruským členům vojenskou knihovnu s mnoha zahraničními vojenskými časopisy, knihami a s velkým oddělením současně ruské vojenské literatury, jež se stále doplňuje; tím se dostává ruskému čtenáři do rukou vše, čeho k literární práci potřebuje. Využití této pomoci brání jim ovšem nedostatek volného času, neboť

každý z ruských vojenských literárních pracovníků je nucen zabývat se hlavně získáváním prostředků k živobytí a teprve zbývající volné chvíle může věnovat literární činnosti. I v té příčině podporuje VÚV. své ruské spolupracovníky, že jim poskytuje příležitost k uveřejnění literárních prací ve Vojenských rozhledech a platí jim autorské honoráře.

Podporu VÚV. oceňují všichni ruští literární pracovníci vojenští, kteří často navštěvují ústav, v němž jsou vždy přijímáni s ochotnou pozorností.

Konečně upozorňujeme na dosti obšírný článek nadepsaný „Přehled čsl. tisku vojenského v 3. čísle XXXIII. svazku 11. ročníku polské vojenské revue „Bellona“ (květen—červen 1929), kde na prvním místě čteme dosti obšírný referát o Vojenských rozhledech a o činnosti našeho ústavu.

ZPRÁVY Z VĚDECKÉHO ÚSTAVU VOJENSKÉHO

Vědecký ústav vojenský odhodlal se k zakládání vědeckých kroužků mimo své sídlo, aby získal užší styk se svým členstvem. Za tím účelem, otevírá ve VR tuto rubriku, kde bude své členstvo seznamovat jak o své činnosti, tak stručně referovat o činnosti kroužků.

Dnes předkládáme návrh směrnic těchto kroužků.

Směrnice pro zakládání „Kroužků členů Vědeckého ústavu vojenského“.

Čsl. vědecký ústav vojenský, jenž má být podle svých stanov organizačním střediskem vědecké a vzdělávací práce v čs. armádě, vytkl si za úkol vybudovat základy českého vojenského písemnictví, pěstovat voj. vědy vůbec, podporovat vědecké studium vojenské a pracovat o povznesení vědecké úrovně našeho důstojnictva.

Mezi prostředky, jichž by ústav k dosažení těchto cílů měl použít, předpisují nově schválené stanovy VÚV v hl. III., čl. 1) „zakládání vědeckých kroužků z členů VÚV mimo sídlo ústavu, které mají zprostředkovat styk členstva s ústředím, aniž by však vyvíjely samostatnou činnost navenek“.

VÚV má na zřeteli další vývoj své činnosti ve druhém desetiletí svého trvání, přistupuje letošního roku k realizování tohoto článku stanov a zřizuje v sídlech pěších divisí (hor. brigád) nebo posádkách, kde jsou podmínky pro zdárnou činnost kroužků zajištěny, kroužky svých členů, jež by v úzkém styku s ústředím podporovaly ústav v jeho snahách po dosažení vytčených cílů.

Aby tyto kroužky členů VÚV působily ve shodě se stanovami ústavu, mají se řídit těmito směrnicemi:

I. Podle odst. III., čl. 31) stanov VÚV mohou se zakládati kroužky členů VÚV mimo sídlo ústavu, t. j. mimo Prahu, nemohou však vyvíjet samostatnou činnost navenek jako zvláštní korporace.

II. Jméno kroužku bude znít: „Kroužek členů Vědeckého ústavu vojenského“ v Plzni, Hradci Králové a j.

III. Sídlo své mají kroužky tyto v sídle pěší divise (hor. brigády) nebo v posádce, kde jsou podmínky (počet členů, zájem o voj. literaturu a pod.) pro zdárnou činnost kroužku zajištěny.

IV. Členy kroužku mohou být důstojníci akt., v zál. a v. v. — členové ústavu, dále osoby civilní, které jsou literárně a vědecky činné, mají zájem o vojenství a jsou také členy VÚV.

V. Jednací řeč kroužků je česká nebo slovenská.